



SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

NYHEDSBREV NR. 22, APRIL 2012

ISSN: 1904-1233

REDAKTÖRENS SPALT

Kära läsare!

Välkommen till ett nytt, nummer av sällskapets nyhetsbrev.

Om någon i läsekretsen har information om de vapen som efterlystes i förra numret av nyhetsbrevet, så är det inte för sent att skicka in den! Skicka till berntsen@heraldik.org.

Våren är snart här, och med den kommer en del heraldiska händelser. Särskilt vill jag framhålla den lördag som kommer att avhållas på Kungliga Biblioteket i Stockholm för att fira att Arvid Berghmansamlingarna nu har öppnats för allmänheten.

INNEHÅLL

S. 1: REDAKTÖRENS SPALT • INNEHÅLL

S. 2: KNUD PRANGE 1930-2012 *Peter Kurrild-Klitgaard*

S. 3: STRIDEN OM FINLANDS KOMMUNER *Carl-Thomas von Christierson*

S. 4: INTERNATIONALT HERALDISK KOLLOKVIUM, FRIBOURG (SCHWEIZ) *Ronny Andersen*

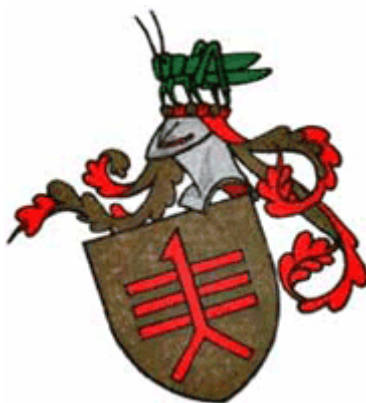
S. 5: HERALDISKA NOTISER

S. 6: LUNDS HERALDISKA SEMINARIUM

S. 7: HERALDISK KALENDER

S. 8: FÖRENINGSPERSONALINFORMATION från DANSK HERALDISK SELSKAB

S. 9: HERALDISK LÖRDAG I STOCKHOLM



Knud Prange 1930-2012

Professor Peter Kurrild-Klitgaard, fmd. for Heraldisk Selskab, skriver mindeord om Knud Prange

Universitetslektor, mag.art. Knud Prange var i årtier en af landets fremmeste profiler indenfor studiet af heraldik (læren om våbenskjolde) og adelshistorie. Prange, der var indvalgt som medlem af Académie Internationale d'Héraldique, blev i 1999 udnævnt til æresmedlem af Heraldisk Selskab, som han igennem en generation var han formand for (1976-97). I hans formandstid nåede selskabet sit hidtil største medlemstal i kølvandet på, at man i 1980 under stor bevågenhed havde været vært for den internationale kongres for heraldik og slægtsforskning. I Pranges formandstid lanceredes også mange nye aktiviteter, bl.a. bogserien *Heraldiske Studier*, hvor hans egen bog *"Våbenanetavlen"* (1982) leverede væsentlige forskningsbidrag til studiet af en række historiske og sociale puslespil, ligesom hans bog *"Heraldik og Historie"* (1962/1977) for mange har været en introduktion til emnet. Knud Prange havde øje for det skæve og morsomme i Danmarkshistorien og han var en værdsat foredragsholder, der vil blive savnet i de mange foreninger, han tilhørte.

Striden om Finlands kommuner

Carl-Thomas von Christierson

Forsiden af Suomen Kuvalehti den 16. september 2011 var prydet af dette skjold med teksten Lopun alkua. Taistelu Suomen kunnista alkaa nyt, hvilket betyder: Begyndelsen til enden. Striden om Finlands kommuner begynder nu.

Baggrunden er den finske regerings højt prioriterede målsætning om en kommunalreform der bl.a. går ud på at skabe en livskraftig kommunestruktur i stærke primærkommuner, der defineres som naturlige pendlerområder tilstrækkelig store for selvstændigt at kunne sørge for basisservice, med undtagelse af den specialiserede sygepleje og krævende sociale opgaver.

Langt den største del af Finlands kommuner er i dag ret små og med meget begrænsede resurser og mulighed for udvikling. Den hidtidige kommunale selvstændighed og det udviklede samarbejde mindre kommuner imellem skal begrænses, dog med særlig hensyn til specielle forhold som tyndt befolkede områder, lange afstande, skærgårdsmiljø og sproglige forhold.

Finlands nuværende sekspartiregering domineres af de borgerlige (Samlingspartiet) og Socialdemokraterne der presser på for gennemførelsen af reformen. Kriterierne for kommunalreformen og dens gennemførelse blev præsenteret i begyndelsen af september af kommuneminister Henna Virkkunen og vakte voldsom furor. Efter at antallet finske kommuner i 2009 og 2010 blev skåret ned til nu i alt 336, er der nu stillet forslag om en reducere til 38 pendlerområder og udenfor disse 102 kommuner, så det fremtidige samlede antal kommuner bliver højst 140 og mindst under 100.

Men hvad sker der i den forbindelse med den højt anerkendte finske kommuneheraldik? Forsvinder den ligesom den historiske baggrund for kommunerne – sognene, hvor kirken nemt skulle kunne nås af enhver beboer enten til fods, til hest eller med båd? Skal den også fornyes af højtbetalte grafikere og reklamebureauer der skaber logoer i farveladefarver? Eller vil en ny generation finske heraldikere løfte arven? Suomen Kuvalehtis forside er en passende heraldisk kommentar til den truende fremtid for finsk kommuneheraldik:

I sort en guldkantet rød bølge mellem foroven en nedadgående sol ledsaget af en halvcirkel og forneden et lakseskrog, alt i guld.

De politiske bølger og hjerteblodet imod kommunenedlæggelserne går allerede højt i de kommuner der er truede, mens de i den finske rigsdag endnu kun er små skvulp. Men der er stor fare for at solen vil gå ned over en smuk finsk heraldisk tradition, anerkendt over hele verden. Vil den lægge sig død på bunden af havet eller vise sig at have kræfter der springer op mod strømmen?

Med tak til Tom Bergroth der sendte forsiden



Internationalt Heraldisk Kollokvium, Fribourg (Schweiz)

29. august – 1. september 2011

Det 17. internationale heraldiske kollokvium blev i dagene 29. august – 1. september 2011 afholdt i den schweiziske by Fribourg i kantonen af samme navn. Temaet for kollokviet var "Heraldiske gaver og udvekslinger" og i sytten foredrag blev dette tema behandlet fra forskellige vinkler. Fra Skandinavien deltog følgende med foredrag; Nils G. Bartholdy, Antti Matikkala og Ronny Andersen, mens en række andre skandinaver deltog uden foredrag. Der var derudover foredragsholdere fra Frankrig, Storbritannien, Tyskland, Schweiz, Østrig, Canada, Portugal, Italien, Belgien og Spanien. Kollokviet bød også på en rundvisning i Fribourgs kunst- og historiemuseum, hvor der var en del heraldik at se på, og på en guidet rundvisning i byen og dens omgivelser, delvis foretaget i et lille tog. Den sidste



aften afholdtes som vanligt en afsluttende banket, mens der dagen efter var mulighed for at deltage i en heldagsekskursion til byerne Romont og Moudon. I Fribourg blev det desuden besluttet, at Oslo skal arrangere den internationale kongres for heraldiske og genealogiske videnskaber i 2014; det kommer vi uden tvivl til at høre mere om.

– Ronny Andersen



Heraldiska notiser

Finlands medeltidssigill

Nu finns Finlands medeltidssigill tillgängliga online:

http://www.arkisto.fi/uploads/Aineistot/Muita%20tietokantoja%20ja%20hakemistoja/Suomen_keskiaikaiset_sinetit.pdf

Kejserlig begravningsheraldik

Vid Dr Otto von Habsburgs begravning förra året syntes ett exempel på hur heraldik kan användas vid begravningar. Kistan har draperats med familjeflaggan.

Bild från kyrkan i Pöcking.

Mer på:

<http://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/royalty-obituaries/8616240/Archduke-Otto-von-Habsburg.html>

http://online.wsj.com/article/SB10001424052702304760604576428042509509346.html?mod=googlenews_wsj

<http://cantate-domino.blogspot.se/2011/07/passing-of-old-europe.html>



Förtjänstmedaljörer

Svenska Heraldiska Föreningen belönade Cecilia Candréus och Vladimir A. Sagerlund vid deras årsmöte den 24 mars på Grand Hotel i Lund med Svenska Heraldiska Föreningens förtjänstmedalj. Candréus fick medaljen för sin avhandling *De hädangågnas heraldik*, och Sagerlund för sitt arbete som Riksarkivets heraldiske konstnär.

Ny härold och ny persevant

Skottlands vapenkung, Lord Lyon King of Arms, har fått förstärkning. Adam Bruce utnämndes den 2 april till Marchmont Herald, och John Malden utnämndes den 3 april till Unicorn Pursuivant.

Mer information på Lord Lyons hemsida: <http://www.lyon-court.com/>

Lunds Heraldiska Seminarium

"--- *Justitia gladium palmamque tenebat,
Libra erat in cuius sive corona manu,
Quis tormenta ferat non iustis, praemia iustis,
Pondere seu iusto dicta vel acta probet.*"



Den som satte samman svärdet och balansvågen som symbol för dygden Justitia, rättrådigheten, var Theodulf av Orleans ca år 800 i den ovan citerade texten. I det gamla Rom var balansvågen en symbol för Aequitas' utjämnande och objektiv rättvisa. Vågen anknöt till dess funktion i handeln; den var i balans, och prestation och motprestation var lika mycket värda. Justitia symboliserades där av offerskål och stav, och det var fråga om den subjektiva rättvisan som härskaregenskap. Från och med den tidigmoderna tiden kom svärdet att stå för lagens stränga genomförande och vågen för billighet och barmhärtighet - vågen kunde då gärna vara i obalans.



Den 29 februari hölls ett seminarium i Lund om Justitias symboler. Martin Sunnqvist inledde med en presentation, som utgick från två nya böcker, dels Lars Ostwaldts *Aequitas und Justitia* (anmäld i HT nr 103 marts 2011 s. 141-143) och Judith Resniks och Dennis Curtis *Representing Justice*. Förutom att fungera som symbol för domare och deras egenskaper och för domstolarna som organisationer, är Justitia med



ögonbindel, svärd och balansvåg en så känd symbol att den kan modifieras i olika delar för att förmedla nya budskap.

Nästa seminarium hålls den 9 maj kl. 17 på Juridicum i Lund, samling i foajén vid huvudentrén. (Lilla Gråbrödersgatan 4-6)

Temat är "Världsliga och kyrkliga rangtecken" med inledning av teol.stud. Claus K Berntsen.

Efteråt serveras mat och dryck å Grand Hotel till självkostnadspris.
Anmälan till eftersitsen till claus@heraldik.se.

Heraldisk kalender

Dato/Tidspunkt	Arrangør	Begivenhed	Sted	Tilmelding/nærmere oplysninger
10-04-2012 kl. 19.15-21.00	DHS	Forelæsningsrække –Davor Zovko: <i>Den katolske kirkes heraldik</i>	Københavns Universitet (Amager), Njalsgade 76, lokale 17.1.26 (ved trappe 17)	Folkeuniversitetet / dhs@heraldik.org
13-04-2012 kl. 11.30	SHL	Heraldisk lunch	Grand Hotel i Lund	SHL på Facebook
17-04-2012 kl. 19.15-21.00	DHS	Forelæsningsrække –Peter Kurrild-Klitgaard: <i>Johanniter- & Malteserordenens heraldik</i>	Københavns Universitet (Amager), Njalsgade 76, lokale 17.1.26 (ved trappe 17)	Folkeuniversitetet / dhs@heraldik.org
04-05-2012 kl. 12.30	SHL	Heraldisk lunch. Tema: Ordnar	Grand Hotel i Stockholm	SHL på Facebook
05-05-2012 kl. 11.00-15.00	SHF	Arvid Berghmans heraldiska samling - 50 år på KB	Kungliga Biblioteket, Stockholm	SHF / KB
05-05-2012 kl. 16.00-17.30	SHF	Visning av Ordenssalarna på Kungliga Slottet	Kungliga Slottet	SHF
05-05-2012 kl. 18.00	SHF	Middag i Gamla Stan	Restaurang Sallys, Västertångatan 52	SHF
08-05-2012 kl. 19.00	NHF	Årsmøte med illustrert foredrag av Geir Nordhus: <i>Gravskjold i Norge.</i>	Øvre Slottsgate 2 B i Oslo	NHF
09-05-2012 kl. 17.00	SHL	Lunds heraldiska seminarium – <i>Världsliga och kyrkliga rangtecken</i>	Juridicum, Lund	SHL på Facebook
20-05-2012 kl. 16.00-18.00	DHS	Generalforsamling & foredrag , Dansk Heraldisk Selskab	Møstings Hus, Frederiksberg	kurrild-klitgaard@heraldik.org
01-06-2012 kl. 11.30	SHL	Heraldisk lunch	Grand Hotel i Lund	SHL
12-06-2012	NHF	Heraldisk verksted (formodentlig med utflukt)	Øvre Slottsgate 2 B i Oslo	NHF
Maj 2013	SHS/SHN	7. Nordiske Heraldiske Konference	Trondhjem	



DANSK HERALDISK SELSKAB

SOCIETAS HERALDICA DANICA
DANSK AFDELING AF *SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA*

Generalforsamling

Dansk Heraldisk Selskab afholder foredrag med efterfølgende 1. ordinære generalforsamling

Søndag den 20. maj 2012, kl. 16.00,

Møstings Hus

Andebakkestien 5

2000 Frederiksberg

Generalforsamlingen afholdes med følgende dagsorden:

- 1) Valg af dirigent
- 2) Formandens beretning om selskabets virke i de forløbne to år
- 3) Beretninger fra nedsatte udvalg
- 4) Kassererens forelæggelse af regnskab og budget til godkendelse
- 5) Behandling af forslag fra bestyrelsen eller medlemmer
- 6) Valg af formand, 1. næstformand og 2. næstformand
- 7) Valg af revisor og revisor-suppleant
- 8) Eventuelt

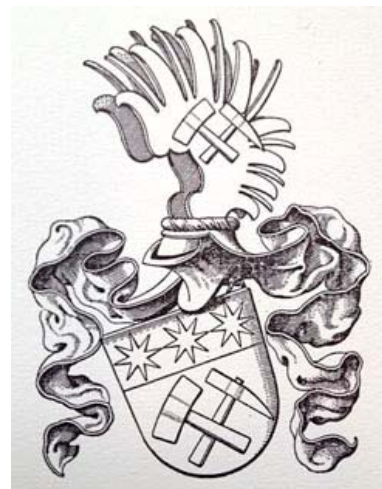
Forud for generalforsamling vil der være følgende foredrag:

"Heraldik på Frederiksberg: Fra falke og Møsting til kommune-logo"
v/ Ronny Andersen, kgl. våbenmaler, cand.mag.

Heraldisk lördag i Stockholm



Med anledning av Arvid Berghman-samlingens 50-årsjubileum arrangerar Svenska Heraldiska Föreningen i samarbete med Kungliga Biblioteket en heraldisk lördag 5 maj 2012.



Förutom föredrag, som behandlar Arvid Berghman (1897-1961) som heraldiker, kommer presentationer att ske av den stora bok- och handskriftssamling på KB och av den stiftelse som bär hans namn.

Tid: kl. 11.00-15.00, lördagen den 5 maj 2012.

Plats: Hörsalen, KB

Program:

- Välkomstord av Johannes Rudberg
- Föredrag av Henric Åsklund: Arvid Berghman som praktisk heraldiker och hans inverkan på vapenbruk och vapenregistrering i Sverige.
- Marianne Sandels presenterar Arvid Berghmans heraldiska stiftelse.
- Föredrag av Jesper Wasling: Arvid Berghman som teoretisk heraldiker och hans inverkan på den uppfattade normen för svensk heraldisk sed.
- Johannes Rudberg presenterar Arvid Berghmans arkiv - öppet för forskning fr.o.m. 2012.
- Tom Bergroth presenterar Steen Clemmensen, 2012 års mottagare av Arvid Berghmans heraldiska pris.

Deltagande är kostnadsfritt och öppet för allmänheten. Anmälan måste ske senast onsdagen den 2 maj till bibliotekarie Enrica Hallvarsson, KB, antingen via e-post enrica.hallvarsson@kb.se eller per tel. 010 709 34 13. För övriga upplysningar, kontakta enhetschef Johannes Rudberg, KB, styrelseledamot i Arvid Berghmans heraldiska stiftelse, antingen via e-post johannes.rudberg@kb.se eller per tel. 010 709 34 10.

Visning av Ordenssalarna på Kungliga Slottet

I anslutning till evenemanget på KB bjuder SHF in till en spännande visning. Förtjänstmedaljör Tom C. Bergroth, amanuens vid KMO och ansvarig för den permanenta utställningen om de kungliga ordnarna, guidar oss genom de nyrenoverade Ordenssalarna på Kungliga Slottet. Tom har arbetat om hela utställningen, som alltså också nyöppnat efter renoveringsperioden.

forts. nästa sida

Tid: kl 16.00(kom i tid!)-17.30 lördagen den 5 maj 2012

Plats: Kungliga Slottet, samling vid Västra valvet

Kostnadsfritt, men begränsat antal platser och obligatorisk föranmälan senast onsdag 25 april till Pontus Hedberg på mail pontus@heraldik.se eller telefon 070 - 61 20 595.

Middag i Gamla Stan

Som avrundning på heraldiklördagen ordnar SHF samkväm i form av middag i Gamla Stan.

Tid: kl 18.00 lördagen den 5 maj 2012

Plats: Restaurang Sallys, Västerlånggatan 52

SHF reserverar plats och har avtalat om ett specialerbjudande á 370 kr enligt nedan.

Föranmälan senast onsdag 25 april till Pontus Hedberg (se ovan), glöm inte att uppge varmrättsalternativ.

Förrätt: "Bruschetta Caprese".

Buffelmozzarella, basilika, tomat och Liguriska svarta oliver på grillat lantbröd med smak av rostad vitlök, toppad med olivolja "Castel De Lego".

Huvudrätt alt. 1: Ugnsbakad torskrygg.

Med räkor, pocherat ägg, pepparrot, brynt smör och kokt potatis.

Huvudrätt alt. 2: Grillad hängmörad Entrecôte.

Med tomat- och ruccolasallad, dragonsmör "bearnaise" och pommes frites.

Societas Heraldica Lundensis ordnar heraldisk lunch fredagen 4 maj

För dig som vill tjuvstarta den heraldiska lördagen så kan man börja med en heraldisk lunch på Grand Hôtel i Stockholm fredagen 4 maj kl. 12.30. Det är SHL som samlar ihop sig efter resan från Skåne men alla som vill är välkomna att delta. Temat är Ordnar, både riktiga och falska.

Anmälan sker till Claus K. Berntsen, claus@heraldik.se.

Du kan även höra av dig till Claus om du är intresserad av att koordinera din resa från Skåne till Stockholm med oss andra.



SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICAS NYHEDSBREV

ISSN: 1904-1233

UDGIVER: SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

REDAKTØR: CLAUD K BERNTSEN, KLÖVERVÄGEN 3 B, LGH. 1301, SE-227 38 LUND, SVERIGE

E-MAIL: berntsen@heraldik.org

I REDAKTIONEN: CARL-THOMAS VON CHRISTIERSON, KRISTHILD MARNSEG